

«Ազատ Օր»ի Չօրէքշաբթի, 11 Հօկտեմբեր 2017-ի թիւին, երրօրդ էջին վրայ, կայ յայտարարօթիւն մը նկարով: Իրենք զիրենք Ռամկավար կոչած չորս իմաստակ ղեկավարներ, այցելօթիւն տուած են Արամ Ա. Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին, ուր նկարահանուած են եւ յայտարարօթիւն մը կատարած են:

Ուրեմն նախ ձեզ ո՛վ լիագօրէց պարօնայք, որ դուք այսպիսի յայտարարօթիւններ կը կատարէք: Դուք նախ խորհրդակցեցաք ք Լիբանանի կամ Պէլլրօթի Էջմիածնասէր կոչուած բոլոր կողմերուն հետ, դուք բնաւ կարծիքը առիք ընդհանուր Էջմիածնական կողմերուն:

Եթէ դուք ձեզի իշխանօթիւն տուիք եւ այդ առաքելօթեամբ, այդ այցելօթիւնը կատարեցիք, մենք ստիպուած ենք ձեզի շատ համառօտ բացատրօթիւններ տալու եւ յիշեցնելու, որ դուք իրաւունք չունիք այսպիսի յայտարարօթիւններ կատարելու, այլ դուք իրաւունք ունէիք ձեր անձնական այցելօթիւնը կատարելու եւ ձեր անձնական յայտարարօթիւնները կատարելու եւ ոչ թէ Ռամկավար կուսակցօթեան անունով:

Ասիկա դուք կատարեցիք որպէս զի որոշ կողմի մը հաճելի թուելու եւ կամ տուրք մը վճարելու, ի ղիմաց ի նչ վարձատրօթեան, բան մը որ մենք չենք զիտեր:

Բայց ձեր ղիմացիւնները շատ լաւ գիտեն որ, ասիկա խեղճօթեան հասնող խեղկատակօթիւն, անհեթեթօթիւն եւ ծաղրածու կատակերգօթիւն մըն է:

Աւելի լաւ չէ՛ր ըլլար որ, դուք այդպիսի յայտարարօթիւններ չարտասանէիք եւ անգամի մը համար մտածէիք թէ ի՛նչ պէտք էր յայտարարէիք:

Նախ ձեզի յիշեցնենք եւ բացատրենք, թէ ինչ որ պատահած է 1955 թուականէն ետք, «հին պատկեր մը» չէ, այլ հին անհաւոր դէպք մըն է, որ ամբողջ սփիւռքը կտոր կտոր ըրաւ, փշրեց եւ ժամանակի ընթացքին այդ վերքը ոչ թէ սպիացաւ, այլ բորբոքեցաւ եւ հայոց ցեղասպանօթենէն հազիւ 40 տարիներ անցած, այդ անհաւոր քանդիչ վերքը բացուեցաւ, կրկին անգամ սփիւռքի արիւնահոսօթիւնը շարունակուելու:

Պարօնա յք, վաթսուս տարիներէ ի վեր, դուք ամբողջ սփիւռքը հիւժող փճացնող վերքի հարցի մը հանդէպ, այսքան անլուրջ մօտեցում մը ունեցաք: Այս ի՛նչ անհեթեթ մօտեցում եւ արտայայտօթիւններ են, երբ ամբողջ սփիւռք մը կտոր կտոր եղած է, եւ «Ան-միասնականօթիւնը» ոչ թէ ստացած է, այլ քարացած վիճակ ստացած է եւ համայն սփիւռքը հակառակ իր բոլոր աշխատունակօթեան, օր ըստ օրէ կը հիւժի կը լուծուի եւ դուք այսքան լուրջ հարցի մը նկատմամբ, այսպիսի տհաս համբակ ղիրք կ'ունենաք եւ անտեղի յայտարարօթիւններ կը կատարէք:

Իսկ եթէ դուք այդ ձեւով կը մտածէք, դուք ազատ էք, եւ մի մոռնաք որ, մենք, մենք ճշմարիտ եւ իրաւ Ռամկավարներն ենք, բայց ոչ դուք եւ բոլորս կ'ապրինք ազատ աշխարհի մէջ, ինչպէս դուք ձեր յայտարարօթեան մէջ կը յիշատակէք, որ «կեանքը շարժանկար է»: Դուք իրաւունք ունիք ձեր ուզածին պէս շարժելու, ձեր կարծիքը ձեր համոզումը ձեր սկզբունքը ձեր գաղափարը փոխելու, բայց դուք իրաւունք չունիք Ռամկավար Ազատականներու անունով խօսելու կամ յայտարարօթիւններ կատարելու: Ըստ երեւոյթին դուք հրաժարած էք այլեւս ռամկավար ազատական ըլլալէ, ուստի թոյլ տուէք որ Ռամկավարները խօսին, ինչպէս որ մենք հիմա կը խօսինք:

Լաւ կ'ըլլայ որ, դուք պարօնայք, անկիւն մը քաշուիք եւ քիչ մը սփիւռքի վերջին տասնամեակներուն պատմօթիւնը ոչ թէ պարզ

ՆԿԱՐ ԵՒ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

կարդաք, որպէս զի ոչ թէ միայն իրողօթիւնները դէպքերը եւ ճշմարտօթիւնները իմանաք, այլ քաջատեղեակ ըլլաք այդ արիւնտ վերքերուն մասին, որոնք սփիւռքը հոս հասցուցին, եւ ատկէ վերջը երթաք եւ նկարուիք ու այդ յայտարարօթիւնները կատարէք:

Հաւանաբար ձեզի նման իմաստակներուն պէտք է յիշեցնենք որ, 1955-1957-ի ատերիչ դէպքերէն առաջ 1915-ի «Հայոց Տեղասպանօթենէն» ետք, երբ կորսնցուցած էինք հայրենիք, մեր դարաւոր հողերը, մեր հազարամեակներու քաղաքակրթօթիւնը, մեր մշակոյթը եւ անհաւոր զոհ տուած էինք 2 միլիօնէ ատկէ նահատակներով: Սակայն Սարտաքապատեան սրբազան պատերազմով, կրցած էինք փրկել փոքր հող մը եւ ստեղծել անկախ Հայաստան հայրենիք մը եւ 1920-էն ետք այդ նոյն կողմը ի՛նչ վերքեր չբացաւ այդ օրուրէն մինչեւ 1957-ը:

Ուրեմն, երբ դուք մեզի առիթը կ'ընծայէք, որպէսզի ձեզի եւ այդ անձերուն յիշեցնենք որ, հազիւ հայոց ցեղասպանօթենէն ետք ի՛նչ սխալներ գործած են անոնք, ի՛նչ վերքեր բացած են, ի՛նչ ողբերգօթիւններ ստեղծած են այդ նոյն անձերը, խեղճ եւ մինչեւ այսօր անօգնական հայրօթեան գլխուն:

1.- Թուրքերը, որոնք հայոց ցեղասպանօթիւնը գործեցին, հազիւ երեք տարի չանցած, այդ նոյն անձերը իրենց ձեռքերը երկարեցին թուրքերուն եւ համագործակցօթեամբ թուրքերուն, կազմակերպեցին 18 Փետրուար 1921-ի ապստամբօթիւնը:

2.- Այդ թուականէն մինչեւ 1937 թուականը, այդ նոյն խումբը մասնակցած է Կովկասի մէջ ստեղծուած բոլոր հակա-Հայաստանեան շարժումներուն:

3.- 15 Դեկտեմբեր 1942-ին Պեոլինի մէջ հիթլերականներու հովանաւորօթեամբ, կը ստեղծուի «Հայկական Ազգային Խորհուրդը» եւ անոնք սփիւռքի բոլոր երկիրներէն հայ երիտասարդները կը զինուորագրեն եւ զիրենք Կովկասի ճակատը կը դրկեն, պատերազմելու համար Հայաստանի հայ զինուորին դէմ, որպէս զի տապալեն Հայաստանի կառավարօթիւնը եւ իրենք իշխանօթեան գլուխը անցնին: Հարց կուտանք ձեզի պարօններ, քանի՞ հայ երիտասարդներ ողջ վերադարձան այդ ճակատէն:

4.- Երկրորդ համաշխարհային պատերազմէն ետք, նոյն անձերը Պէլլրօթի մէջ հաւաքուեցան, որպէս զի Միջին Արեւելքի երկիրներուն մէջ, իրենց ծառայօթիւնը մատուցանեն մեզի անձանօթ կողմերու, բան մը որ մենք չենք գիտեր, իսկ եթէ իրենք իրենց արխիւները բանան, այն ատեն բոլորս պիտի տեղեկանանք, այդ ծառայօթիւններուն մասին:

Այստեղ ձեզի պէտք է որոշապէս յիշեցնեմ, որ այս բոլոր պատմական եղելօթիւնները ճշմարտօթիւնները, մենք ուշադրօթեամբ եւ կեղրօնանալով քաղած ենք Դաշնակցական կարեւոր ղեկավար առաջնորդներու գրած գիրքերէն յուշագրօթիւններէն, ինչպիսիք Միքայէլ Վարանդեան, Միսն Վրացեան, Յակոբ Տէր Յակոբեան, Ալեքսանտր Խատիսեան, Կարօ Մասունի եւ Իրաւ Դաշնակցականներէ, ինչպիսիք Շահան Նաթալի, Խոսրով Թիթիւնճեան, Անդրանիկ Օտտուկեան եւ ուրիշներ:

Վերադառնալով ձեր նկարահանօթեան երջանկօթեան, արդէօք ք այս բոլորը կատարեցիք որպէս զի միայն նկարուէիք եւ թերթերուն մէջ, ձեր նկարները տեսնելով ուրախանայիք:

Արդէօք ք ատկի լաւ չէր ըլլար, որ նկարուէիք եւ ձեր նկարը թերթերուն մէջ երեւար եւ ձեր չհասկցած հարցերուն մասին չարտայայտուէիք:

Ձեր իմաստակ խօսքերուն մէջ, կը յայտարարէք, թէ «կեանքը ստացած պատկեր մը չէ»:

Ձեր այսքան իմաստակ խելացի ըլլալնիդ չէիք գիտեր, հաւանաբար դուք կը խորհիք որ, ասիկա չքնաղ յայտարարօթիւն մըն է: Այ՛ մարդիկ, անգամ մը փողոց իջէք եւ ամենէն հասարակ, ամենէն բթամիտ անցորդի մը հարցուցէք, եթէ ներկայիս կեանքը ստացած պատկեր մըն է: Ո՛ր կ'ապրիք պարօնայք, ո՛ր աստղին տակ ծնած էք, որպէս զի այսպիսի անհեթեթ յայտարարօթիւն մը կատարէք:

Ինչ որ պատահեցաւ 1955-էն ետք՝ պատմական ամենախոր ամենադառն վերքերէն մէկն է:

Երբ հայ ժողովուրդը տակաւին, թիթեղէ հիւղաւաններու մէջ կ'ապրէր Յունաստան, Լիբանան, Սուրիա, Եգիպտոս եւ Յորդանան, երբ տարագիր հայրօթիւնը հացի փշրանքներով իր օրերը կ'անցընէր եւ այդ տարագիր հայրօթիւնը անտուն անպաշտպան անօգնական թշուառական զանգուածներու վերածուած էր, կորսնցնելով հող հայրենիք կեանք եւ ամէն ինչ, եւ սփռուած աշխարհի չորս կողմերը օտարօթեան զուլումին մէջ, այս բոլորին վրայ եկաւ ատկէնալու, այս գանդիչ առիւնարբու ողբերգօթիւնը:

Մենք տարիներու ընթացքին՝ երբ լռեցինք, այդ չի նշանակէր որ, մենք մոռցանք այդ եղբայրասպանօթիւնները մոռցանք արիւնայեղօթիւնները՝ գանդումները եւ ողբերգօթիւնները: Որովհետեւ անոնք չեն մոռցուիր, մինչեւ որ Անթիլիասի իշխանաւորները հասկնան եւ ըմբռնեն, որ իրենք այդ չսպիացած վերքերը բացին եւ իրենք պէտք է, այդ ազգային նախանձախնդրօթիւնը ունենան նախաձեռնելու, սպիացնելու, ամոքելու այդ վերքերը եւ ոչ ուրիշներ, որպէս զի կարենանք խօսիլ Միասնականօթիւն ըսուած բանին մասին:

Լռել չի նշանակէր որ հարցերը մոռցուած են: Այս պարագային լռել կը նշանակէ խորհիլ՝ մտածել՝ զոջալ եւ անդրադառնալ պատահած քանդումներուն մասին: Լռել կը նշանակէ լուծումներ որոնել, լռել չի նշանակէր միասնականօթեան մասին չմտածել:

Իսկ եթէ որոշ խմբաւորումներու համար, ազգային արիւնահոս վերքերը որեւէ նշանակօթիւն չունին, այդ պարագային մենք մեր ազգային գոյատեւման պարտականօթիւնը կատարած կ'ըլլանք եւ բոլոր պատասխանատրօթիւնը կը ձգենք միւսներուն, սակայն եթէ այս բոլորէն վերջ, որեւէ նշանակօթիւն չունի սփիւռքահայրօթեան վիճակը իրենց համար, այդ պարագային դժբախտաբար սփիւռքի ճակատագիրը որոշուած է արդէն «ճերմակ ջարդ»ով, որովհետեւ այս վիճակը կրնայ ատկի վատթարանալ եւ ատկի այլասերիլ: Այդ կը նշանակէ թէ, ատկի ընկղմիլ, ատկի օտարանալ, ատկի ձուլուիլ, եւ այս բոլորը տարիներու ընթացքին, սփիւռքը պիտի առաջնորդէ ուճացումի:

Յաջորդ անգամ, իմաստակ պարօնայք, նկարներ հրատարակեցէք՝ ուրախացէք զուարճացէք՝ հրճուեցէք՝ սակայն մի փորձէք յայտարարօթիւններ կատարել Ռամկավար Ազատական Կուսակցօթեան անունով, որովհետեւ դուք իրաւունք չունիք այս հարցերուն մասին խօսելու:

Աντσούκ-Մորτσուկ...
 Μια σειρά άρθρων υπέρ της ενότητας
 της αρμενικής κοινότητας στην Ελλάδα
 του Σήφη Κασσεσιάν

“Όποιος δεν είναι τασνάκ...”

Στο προηγούμενο σημείωμά μας επισημάνσαμε τη δημιουργία εκ μέρους του μπιρό του Τασνακτσουπιούν στη διασπορά ενός έθνους ξεχωριστού από το υπόλοιπο αρμενικό έθνος. Σημειώσαμε ότι το έθνος του μπιρό είχε δικούς του θεσμούς (σχολεία, εφημερίδες, αθλητικές και πολιτιστικές οργανώσεις κλπ) παράλληλους αλλά και ξέχωρους από εκείνους του υπολοίπου αρμενικού έθνους. Και προ πάντων είχε -και έχει- ξεχωριστή και υπέρτατη ηγεσία στο πρόσωπο της ηγεσίας του κόμματος. Προκειμένου να ελέγχει τη ζωή του κομματιού του αρμενικού λαού που του ήταν πιστό και τη λειτουργία των υπ' αυτό κοινοτικών οργανώσεων το μπιρό υιοθέτησε τον καθαρά μπολσεβικικού τύπου θεσμού του “εκπροσώπου”. Ο αντίστοιχος του μπολσεβίκου κομισάριου επίτροπος ή αντιπρόσωπος (νεργκαϊάτσουτσίτς) του κόμματος στις κοινοτικές οργανώσεις ήταν -και είναι- το μάτι και το αυτί του σε αυτές και φρόντιζε/φροντίζει να επιβάλλεται στη λειτουργία τους η “γραμμή” του κόμματος. Το κόμμα έπρεπε/πρέπει να είναι πανταχού παρόν και τα πάντα ελέγχον. Η διαφωνία, η διαφορετική προσέγγιση, η άλλη γνώμη δεν είχαν τη θέση τους στην αρμενική κοινοτική ζωή. Ο διαφωνών εκαλείτο να πληρώσει το αντίπμο της διαφωνίας του, της απόκλισης του από τη γραμμή του μπιρό. Το αντίπμο αυτό μπορεί να ήταν τόσο σοβαρό όσο η ίδια η ζωή του (αν θεωρείτο επικίνδυνος και είχε την ατυχία να ζει σε μία όχι επαρκώς ευνομούμενη χώρα, όπου “η τιμωρός χείρα” του μπιρό μπορούσε να τον πλήξει καίρια) ή -στον αντίποδα- τόσο γελοίο όσο μια απόπειρα αποκλεισμού του από την κοινοτική ζωή με απαγόρευση -ρητή ή σιωπηρή- στα κομματικά μέλη και τους φίλους του κόμματος να είναι φίλοι του ή ακόμα και να του απευθύνουν τον λόγο.

Το μπιρό επεδίωξε να αποκλείσει από το “έθνος του” κάθε διαφωνούντα σε μαζικό ή ατομικό επίπεδο. Οι άλλες αρμενικές πολιτικές οργανώσεις εκλαμβάνονταν ως μίασμα. Το μπιρό δεν τους αναγνώριζε καν τον τίτλο που οι ίδιες έδιναν στον εαυτό τους (φιλελεύθεροι, σοσιαλιστές, κομμουνιστές κλπ.) και που προσδιόριζε την ιδεολογία και τους στόχους τους. Για το μπιρό και όσους ασπάζονταν τα ήθη του, όλοι οι μη τασνάκ αρμενικοί πολιτικοί φορείς ήταν οι χαγκαραγκόρτ (αντιπθέμενοι). Ένας ωραίος τρόπος να αποφευχθεί η επί πολιτικών όρων αντιπαράθεση, η προβολή επιχειρημάτων, η διαλεκτική προσέγγιση στα εθνικά ζητήματα. Το όποιο ποσοστό ευπειθών μελών του κόμματος - διότι υπήρχαν και υπάρχουν και άλλα μέλη, αυτά που συνιστούν την πλειοψηφία, που είναι σκεπτόμενοι άνθρωποι και πατριώτες- υιοθετούσε ασυζητητί την άποψη του μπιρό κι έτσι τελείωνε αυθωρεί από κάθε βάσανο και κόπο να σκεφτεί, να χρησιμοποιήσει το μεγαλύτερο δώρο του Θεού στον άνθρωπο, τον εγκέφαλό του. Οι άλλοι, όλοι οι άλλοι ήταν χαγκαραγκόρτ. Γιατί να σκεφτούν; Το δίκιο ήταν εξ ορισμού με το μέρος του κόμματος. Το Άγιο Πνεύμα είχε κάνει -μετά την Βάπτιστη στον Ιορδάνη και την Ανάληψη- για τρίτη φορά τον κόπο να κατέλθει επί της Γης και να επικαθήσει επί της κεφαλής των μελών του μπιρό, μετατρέποντάς τα σε αλανθαστότερα του πάπα.

Ωστόσο, ακόμα και ο χαρακτηρισμός του “αντιπθέμενου” ήταν μια ευνοϊκή μεταχείριση των μη τασνάκ. Υπήρχαν και χειρότερα. Ένας “μέγας πολιτικός εγκέφαλος” του μπιρό χαρακτήρισε όλους τους μη τασνάκ ως μη Αρμενίους. Οβ τασνακτσαγκάν τσε, Χάι τσε (όποιος δεν είναι τασνάκ, δεν είναι Αρμένιος) αναφώνησε ο μεγάλος πατριώτης Βαχάν Ναβασαρτιάν. Δεν ήταν το Μανιφέστο, το Πρόγραμμα, το Γκανονακίρ του κόμματος που το έλεγε αυτό! Δεν ήταν ο Παπκέν Σουνί που άφησε την τελευταία του πνοή κατά την κατάληψη της Οθωμανικής Τράπεζας, δεν ήταν ο Χράιρ, ο Κεβόρκ Τσαβούς, δεν ήταν κανένα από τα τέκνα της αρμενικής αγροτιάς που πήραν τον όρκο του φενταί κι έχυσαν το αίμα τους στα βουνά και τους κάμπους της πατρίδας! Ο τυχάρπαστος, με μηδενική προσφορά στο έθνος, άκαπνος Βαχάν Ναβασαρτιάν, μέλος του εξόριστου μπιρό, ήταν εκείνος που διατύπωνε την πολιτική του εμικρέδικου μπιρό και της έδωσε όνομα και μορφή, εκείνος που πίστεψε ότι μπορεί να αναχθεί σε κριτή του πατριωτισμού και της διάθεσης του όποιου Αρμενίου για προσφορά στο έθνος του. Και υπήρξαν και Ελληνοαρμένιοι -γνωστοί με το όνομα και το επίθετό τους- που ασπάστηκαν αυτό το δόγμα. Οβ τασνακτσαγκάν τσε, Χάι τσε! Αυτή είναι η κληρονομιά του μπιρό στις νέες γενιές των μελών του κόμματος...

**ԱՍՏՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՁԻՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
 ԳԵՂԵՑԻՎ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԸ
 ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԳԻՏՆԱԿԱՆ ԴՈՎՏ. ԶԱԻՆ
 ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ**

Ուրբաթ՝ Նոյեմբեր 20-ի երեկոյան Մոնթրէալի Թերէան Սշակութային Միութեան սրահը ամբողջութեամբ լեցուն էր հայ եւ օտար ունկնդիրներով, որոնք եկած էին հաղորդակից դառնալու տիեզերքի անդհունացման վերջին զարգացումներուն: Կարգապահութիւններու մտահոգութիւնը՝ թէ այսպիսի չափազանց մասնագիտացած նիւթեր չեն քաջալերեր հանրութեան հետաքրքրութիւնը, շուտով փարատեցաւ, շնորհիւ դասախօսին տաղանդին, որ հասկնալի օրինակներով եւ լուսանկարներով մատչելի կը դարձնէր բնագիտական բարդութիւնները: Նոյնպէս, վերջին քանի մը ամիսներուն, միջազգային մամուլը լայնօրէն անդրադարձած էր ՆԱՍՄ-ի ծիրէն ներս Դոկտ. Զաւէն Արզումանեանի եւ իր գործընկեր Քիթ ժանտրոյի գլխաւորած գործունէութեան եւ հետաքրքրութիւն ստեղծած էր հանրութեան մէջ:

ԹՄՄ-եան ծրագրան աստեւապէտ՝ Պերճ Գօգորեան իրալատուկ սրամտութեամբ ներկայացուց բանախօս Դոկտ. Զաւէն Արզումանեանը, որ ծնած է Մոնթրէալ 1967-ին, առաջին շրջանաւարտներէն եղած է ՀԲԸՄ Ալեք Մանուկեան Վարժարանէն եւ տեղոյս Սքէյլ Համալսարանէն «Պսակաւոր» աստիճանը ստանալէ ետք յաճախած է ՄՆ.ու Նիւ Զրրօհի Փրինսթըն համալսարանը ուր ստացած է «Մագիստրոս» եւ ապա Տոքթօրայի աստիճանները: Յաջորդող չորս տարիներուն ան Նիւ Եորքի Քոննել համալսարանին մէջ գանազան գիտահետազոտութիւններ կատարած է Փրոֆ. Երուանդ Թերգեանի գլխաւորած աստղագիտութեան բաժնին մէջ: Յաջորդաբար, ՆԱՍՄ-ի հովանաւորութեամբ գանազան հետազոտական ծրագիրներէ ետք ընդունուած է իր գլխաւոր ծրագիրը՝ «մարած աստղեր»-ու հիմնական ուսումնասիրութիւնը:

Իր ներկայացումէն առաջ, Դոկտ. Զաւէն Արզումանեան մաքուր հայերէնով իր շնորհակալութիւնը յայտնեց տրուած պատիւին համար, ու երախտագիտութիւն յայտնեց Արմէն Քէլչէրի եւ ԹՄՄ-ի ղեկավարներուն: Ապա ան ըսաւ թէ գիտական նոր զարգացումներու հայերէն բառերը տակաւին չեն ստեղծուած, ուրեմն ստիպուած անգլերէնով պիտի կատարէ -իր ներկայացումը: Ան նախ անդրադարձաւ Space Station (Տիեզերքի Կայան) -ին, որ մօտ տասը տարի առաջ արձակուեցաւ անջրպետին մէջ ու կը ծառայէ որպէս տիեզերքի շրջող «օդակայան»ը, ուր կայ տիեզերագնացներու հերթական ներկայութիւն մը: Քանի մը ամիս առաջ, հրթիռով մը արձակուեցաւ Արզումանեանի եւ գործակիցներուն կողմէ կարգուած յատուկ սարքաւորում մը (կոչուած NICER), որ «Գանաստայի Թե»-ի միջոցաւ հաստատուեցաւ այդ կայանին վրան որպէսզի արձանագրէ եւ երկիր ուղարկէ հեռաւոր աստղերու ճառագայթները: Մարած աստղերու կողմէ արձակուած Ք-ճառագայթները շատ տկար ըլլալով անոնք կարող չեն թափանցելու Երկրի մթնոլորտը. ուրեմն միայն NICER-ի միջոցաւ է որ կարելի պիտի ըլլայ հաւաքել այս հեռաւոր մարած աստղերու կողմէ արձակուած ճառագայթները: Այս սարքաւորումը սկսած է աշխատիլ եւ աստղագիտներ սկսած են ուսումնասիրել այդ հեռաւոր աստղերը: Մինչ այդ՝ հեռաւոր այս աստղերու քարտէսը կը սկսի կազմուիլ որ ապագայի տիեզերագնացներու ուղեցոյցը պիտի հանդիսանայ, բազմաթիւ այլ օգտակարութիւններու կողքին:

Իր շնորհակալական եւ շնորհակալութեան խօսքերէն ետք հանդիսավար Պերճ Գոգորեան յայտարարեց յարգելի բանախօսին մանկութենէն ծանօթ ու սիրած ընտանիքի մտերիմ՝ Տիկին Այտա Պատշէճեան, որ հիւանդ ըլլալով անկողնէն կը ծառայէր, կը նուիրէ 1000 տուրք «Ապագայ»-ի Ֆոնտին:

Ներկաները բուն ծափողոյններով գնահատեցին ներկայացումը: Բազմաթիւ օտար ներկաներ հաւաքուեցան բանախօսին շուրջ ու երկարատեւ հարցումներով պատասխաններ ստացան իրենց հարցերուն:

Թղթակից

ԽՍԲԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ

ՄՇԱԿՈՅԹՈՎ ՈՒ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՀԱՄԱՐ

Տապալեցան Հոռնն ու Ասորեստանը, կործանեցաւ Բիւզանդիոնը, քայքայուեցաւ Օսմանեան կայսրութիւնը եւ դեռ ուրիշ կայսրութիւններ որոնք ոյժի յենարաններով բարձրացած էին պատմութեան բեմին վրայ՝ անշքացած են այսօր. սակայն հազար տարի վերջ գիտնականներ՝ համախմբուած Երեւանի Մատենադարանին մէջ լոյսի հանքեր կը պեղեն դեռ Գրիգոր Նարեկացիի տաղերուն ու Մատենա Ողբերգութեան մէջ:

Արդարեւ, վերջերս կայացաւ ալ արեւմտեան դառնալ սկսող նարեկացիական ընթերցողներու գիտա-ժողովը Մատենադարանին մէջ: Հազարամեակ մը ամբողջ ժամանակ ու տարածութիւններ հատած հայոց հանճարը հաւատքի, քերթողութեան ու փիլիսոփայութեան շողեր կ'արձակէ աշխարհի գիտնականներուն որոնք ամէն տարի թարգմանական նոր հատորներով, մեկնութեան նոր գիտերով կը համախմբուին Նարեկի հանճարին շուրջ: Աշխարհաբարի, ֆրանսերէնի, անգլերէնի եւ լեհերէնի թարգմանութիւններուն կը յաջորդեն ուրիշ լեզուներով նարեկեան թարգմանութիւններ՝ միշտ մակարեղէնով իմացական նոր հարցեր, հաւատքի եւ տիեզերքի ճանաչողութեան նոր հորիզոններ:

Նարեկացիի գործը հազարամեակի մը գիտարարական նիւթ հայթայթած է մարդկութեան հզօր միտքերուն, ու դեռ պիտի շարունակէ նոր հազարամեակներ եւս:

Ընդդէմ բոլոր մարտահրաւերներու եւ աղէտներու՝ վերապրած է Նարեկացիի գործը եւ վերապրեցուցած է նաեւ այն ժողովուրդը որ ծնած է Նարեկացին: Տիեզերական այդ արշաւանքը ոյժն է մշակոյթին որով պաշտպանուած եւ ապրած է մեր ժողովուրդը:

Հայը իբրեւ մշակութասէր ու մշակութատենչ անուանելը լոզունգներէն անդին կը հասնի եւ պէտք է հասնի: Այդ պատճառով ալ թուրքը հարուածած է մեր ժողովուրդն ու անոր մշակոյթը ստեղծողները: Եղեռնի օրերուն, 1915ին Վանայ լիճի Լիմ անապատին մէջ թուրքերը այրեցին տասնեակ հազարաւոր ձեռագիր մատենաներ անգամ մը եւս ձեւաձեւելով նարեկեան հանճարն ու անով խորհրդանշուող մեր միտքի տիտանները:

Սակայն, հայը փրկեց իր Մշոյ ճառընտիրը, հաւաքեց իր բզկտուած մատենաներն ու կեանքը եւ վերստին միացաւ քաղաքակիրթ մարդկութեան քարտանքին:

Այսօրուան համաշխարհայնացումը հայը ցրուելով հանդերձ երկրագունդի շուրջ՝ վերստին կը միացնէ զայն մշակոյթի օղակներով:

Խորապէս գիտակցելով մշակոյթի կենարար գօրութեան՝ հայը բոլոր ժամանակներու ալեկոծումներուն համար հիւսած է իր փրկութեան լաստը, իր մշակոյթի ապաւէնը:

Մեր մշակութային կազմակերպութիւնները հատուածներն են այն մոզայիքին որով կը սահմանուին ու կը բնորոշուին մեր արուեստները, գրականութիւնը եւ ստեղծարար միտքը: Այդ պատճառաւ ալ եկեղեցական երկիրաճութեամբ պէտք է մօտենալ մեր մշակոյթի տուններուն:

Եօթնասուն տարիներ առաջ խումբ մը յառաջապահ մտաւորականներ դարձեալ բարձրացուցին մշակոյթի ջահը՝ լուսաւորելու համար ջախջախուած եւ արիւնտած հայութիւնը Միջին Արեւելքի մէջ: Անոնք

հիմնադիրներն էին Թէքեան Մշակութային Միութեան: Ու փնտրեցին անոնք խորհուրդ մը, գաղափարական տարածք մը, ստեղծարար ճառագայթում մը, որով կարենային բնորոշել այն առաքելութիւնը զոր անոնք սահմանած էին իրենց համար եւ իրենց ժողովուրդին համար: Եւ այդ խորհուրդը յայտնուեցաւ Վահան Թէքեանի ոգեղինացած անուան մէջ: Թէքեան՝ իր տառապած անձով, իր գաղափարական գործով եւ հանճարեղ գրականութեամբ (բառը գործածելով պատասխանատուութեամբ) կը պարագծէր այն առաքելութիւնը որուն սահմանուած էին հիմնադիր նուիրեալները: 1947ին Լիբանանի մէջ հիմնուած կազմակերպութիւնը հետզհետէ իր ճիւղերը տարածեց բովանդակ սփիւռքի մէջ եւ, ապա, նաեւ, վերանկախացած հայրենիքի մէջ:

Ամէնուրեք բացուեցան կրթարաններ, ծայր տունի գրական ու լրագրական հրատարակութիւններ՝ այդ օճախներուն շուրջ համախմբելով առողջ մտաւորականութիւն եւ կրթութեան ծարաւի երիտասարդութիւն:

Երբեմնի Վահան Թէքեանի հիմնած գրական հանդէսը՝ Շիրակը կրկին կեանքի կոչուեցաւ մատուցանելով հին գրականութիւն եւ ստեղծելով նորը: Պոստոնի Ազգը հայրենադարձուեցաւ եւ Փարիզի իսպանուած Ապագայն նոր ապագայի մը արժանացաւ գանատական ափերուն վրայ: Դասախօսութիւններ, համերգներ, թատերական ելոյթներ, ցուցահանդեսներ մեր դրական գործերու առատ հունցքը կազմեցին Թէքեանի լայնատարած գործունէութեան:

Ապաքաղաքական այս կազմակերպութեան պարտադրուեցաւ նաեւ ընդգրկուիլ քաղաքականութեան մէջ, եւ այս անգամ՝ մշակութային քաղաքականութեան:

Արդարեւ, վերածնած հայրենիքը մշակութային վերելքի ոսկեղարը ստեղծելով համաշխարհային մակարդակի երաժշտութիւն, նկարչութիւն, պարարուեստ, ակադեմական կոթողային գործեր կ'արտադրէր, որոնք բոլոր սակայն անջատուած էին հայութեան աշխարհացրի հատուածներէն՝ երկաթէ վարագոյրով մը, որուն փէշերէն կախուած անհայրենիք մարդիկ կը փորձէին այդ վարագոյրը երկարաձգել հայ տունէրէ եւ հայ հոգիներէ ներս: Թէքեան Մշակութային Միութիւնն է որ ծառայեց մշակութային ափան այդ արշաւին եւ հասաւ հայրենի մշակոյթի ակնադբիւրին եւ այդ արուեստին բարիքները առատօրէն բաշխեց սփիւռքի հայութեան:

Մշակութային այդ քաղաքականութիւնը ունեցաւ նաեւ իր միարարական դերը ամբողջ հայութեան կեանքին մէջ: Արդարեւ, ճակատագրով ու քաղաքական հաշուենկատութիւններով յառաջացած խրամատը սփիւռքի եւ հայրենիքի միջեւ կամրջուեցաւ արուեստի, երգի, պարի, թատրոնի ու գիտութեան ծիածանով:

Եթէ դեռ այսօր դժուարութիւններ կան սփիւռքն ու Հայաստանը միացնելու, մէկը միւսին ծանօթացնելու՝ ինչ կրնար ըլլալ կացութիւնը եթէ այս կազմակերպութեան նուիրեալները կատարած չըլլային այդ դաժան օրերուն, միարարական այդ դերը՝ դիմակալելով ամէն սպառնալիք եւ խոչընդոտ:

Թէքեան Մշակութային Միութեան տարբեր երկիրներու կազմեր կը գործեն իրարմէ անկախ՝ համապատասխան երկիրներու օրէնքներով: Սակայն, զանոնք

իրար միացնող պսակը հասարակաց մշակութային առաքելութիւնն է՝ զինուած հիմնադիրներու անկորնչելի յիշատակով եւ կտակով:

Եօթ տասնամեակներու ընթացքին առաջին անգամ ըլլալով Թէքեանի տարբեր կազմեր պիտի համախմբուին Մեծագոյն Նիւ Եորքի մէջ միասնաբար ոգեկոչելու միութեան հիմնադիրները եւ նշելու 70 տարիներու փառապանծ գործունէութեան մը վաստակը: Խորհրդանշական այդ հաւաքը նաեւ առիթ է փորձի փոխանակութեան եւ իրարմով գօտեպնդուելու:

Եօթնասնամեակի տօնախմբութիւնը հանգրուան մըն է պատրաստուելու յառաջիկայ տասնամեակներու մարտահրաւերներուն եւ իրագործումներուն:

Եօթնասնամեակը լի է անսահման սխրագործութիւններով որոնք պիտի լարեն ոյժերը յառաջիկայ տասնամեակներու ոստումին:

Մշակոյթով ծնած եւ մշակոյթի համար սահմանուած կազմակերպութեան մը վահանն ու զրահը դարձեալ հայ մշակոյթն է:

Այնքան ատեն որ կը ճառագայթէ նարեկեան հանճարը, մեր մշակոյթի նուիրեալները պիտի առաջնորդուին ու գործեն այդ հանճարի շողերով:

Մեծարենցի «Տո՛ւր Ինձի, Տէ՛ր, Ուրախութիւնն Անանձնական» Բանաստեղծութեան Ինքնագիրը Նուիրաբերուեցաւ Գրականութեան Եւ Արուեստի Թանգարանին

Ե. Չարենցի անուան գրականութեան եւ արուեստի թանգարանի ձեռագրային բազմահազար նուիրատուութիւնները համալրուեցան եւս մեկ կարեւոր ցուցանմունքով: Փարիզաբնակ մտաւորական, գրող, թարգմանիչ, թանգարանի վաղեմի բարեկամ Հրայր Հրաչեան հոկտեմբեր 20-ին թանգարանին նուիրաբերեց Միսաք Մեծարենցի հանրայայտ «Տո՛ւր Ինձի, Տէ՛ր, ուրախութիւնն անանձնական» աղօթք-բանաստեղծութեան ինքնագիրը:

«Հայ բանաստեղծութեան այս գլուխ գործողը Մեծարենցը հիւսած է կեանքի վերջին ամիսներուն՝ կոչելով զայն «Արդի մարդուն «Հայր մերը»: Այն բաղկացած է երեք էջէ եւ, ըստ իս, ատիկա հանճարեղ աղօթք է, որ գրողը նուիրած է իր մեծանուն նախորդին՝ Պետրոս Դուրեանի եղբորը՝ Եղիշէ Արքեպիսկոպոս Դուրեանին», - «Արմէնիք»-ի թղթակիցին հետ զրոյցին նշած է թանգարանի տնօրէն Կարօ Վարդանեան: Ան ընդգծած է, որ թանգարանի մշտական ցուցադրութեան մէջ ընդգրկուած են մատանի, որ Միսաք Մեծարենցը նուիրած է մօրը, եւ Մեծարենցի յառաջադիմութեան թերթիկը, որ գրողը ստացած է Պոլսոյ կեդրոնական վարժարանին մէջ ուսանելուն:

«Տո՛ւր Ինձի, Տէ՛ր, ուրախութիւնն անանձնական» աղօթք-բանաստեղծութեան ինքնագիրը կը համայրէ Միսաք Մեծարենցի ֆոնտը:

ԱՐԺԱՆԱՎԱՅԵԼ ԿԵՐՊՈՎ ՆՇՈՒԵՑԱԻ ՀԱՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՐԱԴԱՐՁԸ

Հանդիսավար՝ Տոթթ Բաֆֆի Յովհաննէսեան

Հայ Աւետարանական Բարերարներ, դեսպան Մնացական եւ Զաւէն Խանճեան կը հատեն 100-ամեակի կարկանդակը

Հոկտեմբեր 21ը Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութեան (AMAA) տարեգրութեան համար անկասկած պիտի մնայ նոր դարաշրջանի անկլինադարձային տարեթիւ մը. նոր հարիւրամեակի մը սկիզբը՝ իր նոր մարտահրաւերներով եւ ծրագիրներով, այս անգամ աչքերը յարած դէպի Հայաստանի Երրորդ Հանրապետութիւն եւ դէպի մեր հայրենաբնակ ժողովուրդը: Եթէ անցնող հարիւր տարիներու կիզակէտը հանդիսացած էր յետեղեռնեան կազմաւորուող մեր գաղութները, ինչպէս՝ Լիբանան, Սուրիա, Տրանսա ... այժմ արդէն Ընկերակցութեան համար ծառայութեան նոր դաշտ մը բացուած կը նկատուի. Հայաստա՞նը:

Նիւ Ըրքդիով սկսած յոբելենական հանդիսութիւնները պիտի շարունակուին Աստրալիայէն մինչեւ Գալիֆորնիա եւ այլուր: Նոր աւին մը կը սրկուի այս բարեսիրական միութենէն ներս, վստահաբար վերանորոգուած հայրենասիրական նոր զգացումներով հայ աւետարանական համայնքի անդամները աւելի պիտի փարին իրենց եկեղեցիին:

Հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Կլէմոնթ Մերրիլը՝ պանդոկի սրահին մէջ, մասնակցութեամբ մօտ 400 հրաւիրեալներու, եկած՝ Ամերիկայի տարբեր շրջաններէն եւ զանազան երկիրներէ: Մեծ թիւ մը կը կազմէին եկեղեցւոյ հոգեւոր հայրերը՝ պատուելիները: Երեկոյի հանդիսութեան պատուեցան բարերարներ Էտուրրո ու Փամելա Աւետիսեանները եւ Զարլզ ու Տորին Պիլեզիքեանները: Ներկաներուն կը հրաւճուէր Ընկերակցութեան 100ամեակը խորհրդանշող գեղատիպ ու բովանդակալից, 100 էջերէ բաղկացած գրքոյկ մը, ուր ներդաշնակօրէն եւ ժամանակագրական տուեալներով կը ներկայացուի հարիւրամեայ ամփոփ տեղեկագիրը, լուսանկարներով, ընկերակցութեան գործունէութեան: Թէեւ կազմութեան թուականը 1918ն է սակայն, այս որպէս անդրանիկ ձեռնարկ կը կազմակերպուէր այս ամիս:

Բարի գալուստի խօսքը արտասանեցին կազմակերպիչ յանձնախումբի ատենապետներ Բիշօկներ Սելեսթ (Թելֆէյեան) եւ Նուրիան Հելվաճեաններ այնուհետեւ հրաւիրուեցաւ գաղութիս յարգուած ազգայիններէն Տոթթ. Բաֆֆի Յովհաննէսեան վարելու հանդիսութիւնը: Ամերիկայի եւ Հայաստանի քայլ երգներու յոտնկայս ունկնդրութենէն ետք Վեր. Պերճ Ծամպագեան կատարեց աղօթք: Սրտագին խօսքով հանդէս եկաւ Տոթթ. Նազարէթ Տարաքճեան՝ նախագահը Ընկերակցութեան:

Հանդիսութեան ներկայ էին Հայաստանի Հանրապետութեան Ուաշինկթընի մօտ դեսպան Գրիգոր Յովհաննէսեան եւ ՄԱԿի մօտ հաւատարմատար Զօհրապ Մնացականեան եւ տիկինը: Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցին կը ներկայացնէին հոգեւոր հայրեր, ինչպէս նաեւ՝ ներկայացուցիչներ Թէքեան եւ Համազգային մշակութային միութիւններէ:

Յուցադրուեցաւ տեսաերիզ մը Աւետարանական բարեսիրական ու կրթական գործունէութենէն, աւելի հաղորդակից դարձնելու ներկաները ընկերակցութեան լայնածաւալ գործունէութեան:

Ճաշէն ետք հանդէս եկան նիւեռքաբանակ երկու տաղանդաւոր արուեստագետներ՝ Յասմիկ Մէլիսանճեան (մեցցօ սոփրանօ) եւ Հայկ Արսէնեան դաշնակի ընկերակցութեամբ, որոնք մեկնաբանեցին խորհրդահայ յորինողներու ստեղծագործութիւնները եւ դասական այլ գործեր:

Մեծարուեցան Էտուրրո եւ փամելա Աւետիսեաններ Հայաստանի մէջ դպրոց աշխուրթեան իրենց կատարած բարերարութեան համար, Տոթթ. Ժոզէֆ Օերունեանի (նախկին նախագահ ընկերակցութեան) եւ փաստաբան Փիլիքը Ղուկասեանի կողմէ: Նաեւ՝ Պիլեզիքեաններ իրենց կրթանուէր բարերարութեանց համար:

Փակման եզրափակիչ խօսքը (վերջապէս յայտագրին մէջ առաջին անգամ ըլլալով՝ նախ հայերէն ու ապա՝ անգլերէն լեզուներով) կատարեց Ընկերակցութեան ընդհանուր տնօրէն Զաւէն Խանճեան վեր առնելով այն վիթխարի աշխատանքը որ կը կատարէ Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութիւնը: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց ներկաներուն, յայտագրին մէջ բաժին վերցնողներուն, բարերարներուն եւ արտասահմանի հեռուոր գաղութներէն եկած ներկայացուցիչներուն ու պատուելիներուն:

Տէրունական աղօթքէն ետք եզրափակիչ աղօթքը կատարեց Հայ Աւետարանական Համայնքի Ամերիկայի վարիչ տնօրէն Տիգրայրէն Վեր. Վահան Թութիկեան:

Այս ամէնէն ետք մեր մտածումներուն մէջ դրոշմուած կը մնան անունները Միացեալ Նահանգներու Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ ծառայող ռամկավար եւ մեզի բարեկամ պատուելի ընկերները, որոնք դարասկիզբին կատարեցին մարդասիրական սքանչելի գործ, մանաւա՞նդ հայապահպանման ու բարեսիրական իրենց նուիրումներով: Այդ անուններէն յիշենք մեր գաղափարաբանութեան հաւատացող Վեր. Մարտիրոս Տեփոյեանը (1881-1956), Վեր. Դոկտ. Սամուէլ Յ. Հալաճեանը (1886-1975), Վեր. Կարապետ Մանավեանը (1866-1939), Պետիքեան եւ Յովսէփեան վերապատուելիներ, ինչպէս նաեւ՝ ընկերներ Արսէն Կեօրկիզեան (1889-1977), Միհրան Սվազը (1860-1935) եւ վերջապէս Վեր. Հայկակ Խազոյեան (1870-1940), որ Յունիս 7, 1918ին Ուստըրի մէջ եղաւ հիմնադրութեան դայեակներէն մին Աւետարանական Ընկերակցութեան: Ան ճամբորդեց Ամերիկայի տարածքին հայահոծ քաղաքները ապահովելու համար նիւթական միջոցներ այս նպատակին համար: Յոգնիլ չգիտցող եւ անձնուրաց ազգասէր ու եկեղեցասէր մըն էր ան, նաեւ՝ գաղափարի քաջ զինուոր մը, որ դարձաւ հոմանիշ յամառ աշխատանքի եւ իրագործումներու:

Անոր ներկայութիւնը լոյս կը ներշնչէր իր շուրջիններուն եւ մանաւա՞նդ՝ գործակիցներուն:

Յ.Վ.

Թուրք ոստիկանները ձերբակալած են ընդդիմադիր Համշէնահայ պոկըրը

“Ախայցիսանթ” կայքը կը հաղորդէ, որ վերջերս ուշ գիշերով Համշէնի Խոփա քաղաքին մէջ Թուրքիոյ ոստիկանները ձերբակալած են ընկերային ցանցերու մէջ աշխոյժ գրառումներ կատարող համշէնահայ Նուրճան Վայիչ:

Նուրճան Վայիչ ընդդիմադիր հայեացքներով պոկըրը կին մըն է, որ միշտ Թուրքիոյ իշխանութիւնները քննադատող գրառումներ կը կատարէր իր էջին վրայ: Ան յաճախ իր գրութիւններով կը դատապարտէր Թուրքիոյ մէջ աճող ֆաշիզմի դրսեւորումները, որոնք վերջին շրջանին հալածանքի կոչեր կը հնչեցնէին համշէնի մէջ ապրող ժողովուրդի նկատմամբ:

Նուրճան Վայիչի ընկերները համոզուած են, որ կէս գիշերին տեղի ունեցած ձերբակալութիւնը տեղի ունեցած է կազմակերպուած դատադրութեան մը հետեւանքով:

«Ապագայ» շաբաթաթերթի եւ abakanews.org-ի երկու հրատարակութեանց տարեդարձները նշուեցան շքեղ հանդիսութեամբ

Շաբաթ՝ 28
Հոկտեմբեր 2017-ին, Մոնթրեալի Թեքեան Մշակութային Միութեան կեդրոնին մէջ երկու հարիւր ընտրանի հասարակութեան մը ներկայութեան տեղի ունեցաւ Գանատայի առաջին շաբաթաթերթ «ԱՊԱԳԱՅ»-ի տարեկան աւանդական ձեռնարկը:

Յայտագրին առաջին մասին մէջ կատարուած պաշտօնական ելոյթներէն ետք, երկրորդ մասը յատկացուած էր Մոնթրեալահայ տաղանդաւոր երկու արուեստագետներու՝ դաշնակահար եւ յօրինող Արտէն Արաբեանի եւ երգչուհի Մաշա Ճիհանեանի ինչպէս նաեւ իրենց ընկերակցող քառեակին բացառիկ կատարողութեամբ ելոյթին:

Ամբողջ երեկոյթը հպարտութեան արժանի մակարդակով «ԱՊԱԳԱՅ» շաբաթաթերթին 42-րդ եւ ABAKAnews.org-ի 2-րդ տարեդարձներուն նուիրուած հանդիսութիւն մըն էր, որուն մանրամասնութիւններուն պիտի անդրադառնանք յաջորդիւ:

ՀԲԸՄ-ը կողմ է Հայաստանի Հանրապետութեան ընտանեկան բռնութեան մասին օրէնքին.
Յայտարարութիւն

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութիւնը (ՀԲԸՄ) անվերապահօրէն կը պաշտպանէ Հայաստանի Հանրապետութենէն ներս ընտանեկան բռնութեան քրեականացման ու ողջ երկրի մէջ ընտանեկան բռնութեան զոհերուն աջակցութիւն ցուցաբերելուն ուղղուած օրէնքի նախագիծը:

Խոշտանգումներէն զերծ մնալը մարդու հիմնարար իրաւունքներէն է անկախ ազգութենէն, գոնուելու վայրէն, լեզուէն, կրօնէն, էթնիք ծագումէն կամ որեւէ այլ կարգավիճակէ: Որեւէ ժամանակակից հասարակութիւն չի կրնար հանդուրժել ընտանեկան բռնութիւնը: Ամուր ընտանիքները հայ հասարակութեան հիմքն են, իսկ կիները կը հանդիսանան այդ ընտանիքներու հենասիւնը: Կանանց անվտանգութեանն ու բարեկեցութեանը ուղղուած որեւէ սպառնալիք, սպառնալիք է նաեւ անոր ընտանիքին, համայնքին եւ, ի վերջոյ, ամբողջ ազգին: ՀԲԸՄ-ը կը միանայ վերոյիշեալ արժէքներն ու համոզումները արտայայտող այս օրէնքի ընդունման աջակցող աշխարհի բոլոր հայերուն:

Հայ Զայն

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ-Ի ՀՈՎՈՒՄՊԵՏԱԿԱՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ Մ.Ն.-ՈՒ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹԵՄԻՆ

Հոկտեմբեր 25-ին Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան Թեմը ժամանեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Բ նախագահելու Թեմին 90-ամեակի տօնակատարութիւններուն: Վեհափառ Հօր դիմաւորեցին Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան, Արեւելեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեան, Գանատահայոց Առաջնորդ Գերշ. Տ. Արգար Եպսկ. Յովակիմեան, Արեւելեան Թեմի Էկումենիք կապերու պաշտօնակատար Տ. Վիգէն Արք. Այրազեան, բարերարներ Տ. Եւ Տիկ. Վաչէ եւ Թամար Սանուկեան, ՀԲԸՄ-եան նախագահ՝ Պերճ Սեդրակեան եւ համայնքային այլ ներկայացուցիչներ:

Յաջորդ օր, Վեհափառ Հայրապետը իր շքախումբով այցելեց «Վաչէ Սանուկեան» Երկրորդական Վարժարան, ուր Հայրապետական պատուիրակութիւնը ընդունուեցաւ դպրոցի աշակերտութեան կողմէ Հայրապետական Մաղթանքով եւ գեղարւեստական յայտագրով: Վեհափառ Հայրապետը օրհնեց դպրոցն ու աշակերտութիւնը եւ նուիրեց մանրակերտ խաչքար մը:

Նոյն օրը Վեհափառը այցելեց հայ տարեցներու «Արարատեան Տուն»ը, ուր գնահատական եւ բարեմաղթութեան խօսքեր ուղղեց հաստատութեան խնամակալ մարմնին ու նուիրեց Գեորգ Սուրենեանցի «Տիրամայր» սրբապատկերէն կրկնօրինակ մը: Ապա Վեհափառ Հայրը կատարեց «Արարատ Տան» մասնաշէնքի յուշարձանի օրհնութեան արարողութիւնը:

Երեկոյեան, Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ աւանդական «Հրաշափառ»ի արարողութիւնը ներկայութեամբ Թեմի եկեղեցական դասի, հոգեւոր եւ պետական ներկայացուցիչներու ու հաւատացեալներու բազմութեան մը: Նորին Սրբութիւնը Թեմի հաստատութեան 90-րդ տարեդարձի առիթով ներկայացուց իր շնորհատրութիւնները եւ բարեմաղթութիւնները, գնահատելով ամերիկահայութեան ազգային-եկեղեցական կեանքի ծիրէն ներս կատարած իրագործումները: Վեհափառը ամերիկաբնակ հայորդիներուն մաղթեց Աստուածային շնորհներ ու օրհնեց որ Աստուածահաճոյ կեանքով, անսպառ հաւատքով, ազգային ու հոգեւոր կեանքի բարօրութեան ու պայծառութեան տեսլականով շարունակեն եկեղեցւոյն ու ազգ օգուտ գործերը: «Հրաշափառ»ի արարողութենէն ետք հաւատացեալները մօտեցան Հայրապետին Աջը համբուրելու եւ Նորին Սրբութեան օրհնութիւնները ստանալու:

Հոկտեմբեր 27-ի առաւօտեան Սրբոց Ղեւոնդեանց եկեղեցւոյ մէջ Վեհափառ Հայրապետը հանդիպում ունեցաւ շաբաթօրեայ եւ կիրակնօրեայ վարժարաններու աշակերտութեան հետ, որոնք Նորին Սրբութեան ընդունեցին խանդավառ ծափողջոյններով եւ հայրենասիրական երգերով ու պարերով: Վեհափառը եկեղեցասիրութեան, ազգասիրութեան եւ հայրենասնուիրումի յորդորներով քաջալերեց պատանիները եւ ըսաւ, «Դուք էք Հայաստանը եւ Ս. Էջմիածինը, սիրելիներ: Ձեզմով է հօրանալու եւ շէնանալու ազգային-եկեղեցական կեանքը: Լաւ սովորէք, աճէք ու զօրացէք գիտելիքներով ու իմացականութեամբ»: Աւարտին, Ամենայն հայոց Հայրապետը նուիրեց բաշխեց ու օրհնութեամբ փակեց հանդիպումը:

Կը շարունակուի Վեհափառ Հայրապետի օրհնաբեր շրջապտոյտը Արեւմտեան Թեմին մէջ:

«Հայ Զայն»

ԹԷՔԷԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ՅԱԿՈՐ ՎԱՐԴԻՎԱՌԵԱՆ

**«Յիշեցեք երբեմն այն հոգին,
Որ դողաց վասն ձեր եւ բազմաց»
Վահան Թէքէեան**

Թէքէեանի հին աղուսը (Շրմուկի)

Ապրիլ 4, 1945 թուին Գահիրեի մէջ իր «մէկ հատիկ»ը յաւիտենապէս կը փակէր անմահանուն բանաստեղծ Վահան Թէքէեան: Ան որ ամբողջ կեանք մը նուիրաբերեց ազգին, հայրենիքին, հայ գրականութեան, մտաւոր արժէքներուն եւ վերջապէս իր գաղափարական դպրոցին՝ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան:

Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը կազմուեցաւ Համաշխարհային Բ. Պատերազմի յաղթանակին յուսալից եւ Հայրենադարձի անպատմելի ոգեւորութեան յաջորդող Յուրտ Պատերազմի մոյլ օրերուն, որոնք անորոշութիւն եւ յուսալքում բերին մեր կեանքին: Հարկ էր գտնել տարագիր մեր ժողովուրդը եւ խանդավառել մեր երիտասարդներն ու նորահաս մտաւորականութիւնը՝ մինչեւ արշալոյսը խաղաղ ու բարեբաստիկ օրերու: Հարկ էր անոնց միտքը եւ հոգին լեցնել հաւատքով, մեր պատմութեան լոյսով եւ մշակոյթին կենսանորոգ ոգիով, անպարտելի Հայ Հոգիին ուժով, որուն ժամանակակից մեծագոյն երգիչը եղած էր Վահան Թէքէեան:

Տեսլապաշտ, անսասան հաւատքի տէ՛ր եւ անբասիր երիտասարդ հայրենասէրներու խումբ մը 1947ին հիմը կը դնէր մշակութային միութեան մը, որ զայն պիտի մկրտէր հայ բանաստեղծութեան իշխան՝ Վահան Թէքէեանի անունով: Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը ծնունդ առաւ ոչ միայն բանաստեղծին յիշատակը յաւերժացնելու համար ընտրուած որպէս անուն մը լոկ, այլ անով՝ աննկրագած գաղափար մը եւ աննկուն հաւատք մը բերելու փոխուող հայ սփիւռքի իրականութենէն ներս: Ու այդ հիմնադիրներուն համար Թէքէեան կը նշանակէր գաղափար, սէր, հաւատք ու համոզում:

Հրապարակի վրայ էր ու զանազան հայաշատ կեդրոններու մէջ աշխատանք կը տանէր ՀՅԴի հովանին վայելող Համազգային Հայ Մշակութային եւ Կրթական Միութիւնը, որ տէր սկսած էր դառնալ ազգային մշակութային ու կրթական հրապարակին: Հայրենադարձութեան շարժումը իր աւարտին կը հասնէր եւ Յուրտ Պատերազմի կայծերը արդէն սկսած էին ի յայտ գալ: Հայ կեանքին առաւել աւին ներառելու համար անհրաժեշտ էր պահել հաւասարակշռութիւն մը, երբ մանաւանդ Հայաստան, որ մաս կը կազմէր Խորհրդային Միութեան ունէր իր մշակութային որակաւոր կեանք մը, որ հասանելի պէտք էր դառնալ սփիւռքահայ շրջանակներէն ներս: Աւետիք Բահակեան, Դերենիկ Դեմիրճեան, Խաչիկ Դաշտենց, Մողմուն Տարօնցի եւ միւս տաղանդաւոր երիտասարդ անունները հայրենիքէն դուրս պէտք էին հրապարակ գալ որպէս խորհրդահայ գրականութեան լուսագոյն ներկայացուցիչներ:

Հիմնադրութեան այդ տարիէն սկսեալ եթէ հաշուեյարդարը կատարենք Թէքէեան Մշակութային Միութեան աշխարհատարած մասնաճիւղերու գործունէութեան պիտի մնանք ափ ի բերան ...: Սակայն, հաշուեյարդար կ'ենթադրէ վերջ մը, ու ԹՄՄի համար տակաւին կանուխ է ընել այդ հաշուեյարդարը, որովհետեւ մինչեւ այսօր ԹՄՄի կնիքը կրող որեւէ ձեռնարկ իբր հոմանիշ կ'արձանագրէ որպէս յաջողութիւն եւ վայելք:

Յիրաւի պէ՛տք ենք արձանագրել որ ԹՄՄ կը վայելէ ժողովուրդին անսահման ու անսակարկ վստահութիւնն ու սէրը: Առաջին օրէն ան գիտակցեցաւ որ մեր մշակութային հորիզոնին վրայ նոր արշալոյս մը սկսած է ծնիլ եւ անով գիտակից աւելի ան բարեցաւ այդ ազնուական կազմակերպութեան շուրջ:

Լիբանանով սկսած այս կազմակերպութիւնը շուտով իր մասնաճիւղերը արձակեց դէպի Սուրիա, Միացեալ Նահանգներ ու Գանատա: Հասաւ ժողովուրդի հայրենակարօս զգացումներուն եւ ամենայն բժախնդրութեամբ

ալ գուրգուրաց իր յայտագիրներու որակին ու մակարդակին: Եւ որքան իրաւացի է բանաստեղծը երբ կը քերթէր. «Այսուհետեւ օդի, ջուրի եւ հացի նման մենք պէտք ունինք հպարտութեան ...»: Այդ հպարտութիւնը ուրիշ բան չէր եթէ ոչ մեր դարաւոր մշակութային արժէքներուն պանծացումը:

Աւելի քան իր քսան մասնաճիւղերով Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը իր Պէլրութի թէ Հայաստանի վարժարաններով ու իր մշակութային կեդրոններով կը մնայ անսասան իր առաքելութեան մէջ: Հայաստանի անկախութենէն ետք, հայրենիքէն ներս իր ծաւալուն գործունէութեամբ նոր շունչ մը սկսաւ սփռել մշակութային հորիզոնին վրայ դառնալով ամենէն տիրական հաստատութիւններէն մին իր բնագաւառէն ներս: Արդարեւ, մեր կեդրոնները դարձան ժամադրավայրը նոր սերունդին եւ հիմնադրութեան այդ տարիէն սկսեալ բազմահարիւր երիտասարդներ միացան Թէքէեանի անունը կրող այս պատուական միութեան:

ԹՄՄ-Ի ԾՐԱԳԻՐ-ՎԱՆՈՆԱԳՐԷՆ ՅՕՂՈՒԱԾՆԵՐ

Ա. Յօդուած. Լիբանանի մէջ հիմնուած այս միութիւնը կը կոչուի Թէքէեան Մշակութային Միութիւն:

Բ. Յօդուած. Միութեան կեդրոնատեղին կը գտնուի Պէլրութ:

Գ. Յօդուած. Թէքէեան Մշակութային Միութեան նպատակն է զարգացնել, ջանալ իր անդամները՝ մշակոյթի եւ գեղարուեստի ճամբով, եւ մասնաւորաբար՝ հայ արուեստասէր երիտասարդներուն ծանօթացնել արաբական արուեստներն ու գրականութիւնը:

Դ. Յօդուած. Միութիւնը պիտի ջանայ ստեղծել հետեւեալ հաստատութիւններն ու միջոցները՝ իր կարելիութեանց սահմանին մէջ.

- ա. Սրահ մը՝ ժողովի եւ ընթերցանութեան համար.
- բ. Գրադարան մը.
- գ. Գիշերային դասընթացքներ.
- դ. Գեղարուեստական, գրական եւ երաժշտական ձեռնարկներ.
- ե. Դասախօսութիւններ՝ հետեւեալ նիւթերուն շուրջ. գրականութիւն, պատմութիւն, ընկերաբանութիւն, երաժշտութիւն, գեղարուեստներ, եւ այլն.
- զ. Ապագային՝ մարմնակրթանքի ճիւղ մը:

Ե. Յօդուած. 16 տարիքը լրացուցած ամէն երիտասարդ-երիտասարդուհի կրնայ Միութեան անդամ ընդունուիլ՝ յետ վարչութեան կողմէ իր մասին կատարուած քննութեան: Փափաքողները Միութեան կրնան անդամակցիլ գրաւոր դիմումագրով մը, որ կը կրէ ստորագրութիւնը թեկնածուին, եւ երաշխաւորութիւնը՝ 2 անդամներու որոնք Միութենէն ներս կը գործեն նուազագոյն մէկ տարիէ ի վեր:

Զ. Յօդուած. Միութեան եկամուտի ամենէն կարեւոր աղբիւրներն են մուտքի տուրքն ու անդամավճարը, հանգանակութիւններ, նուէրներ, եւ Միութեան կողմէ կազմակերպուած ձեռնարկներէն գոյացած հատոյթները:

Է. Յօդուած. Միութիւնը ունի հետեւեալ վարչական մարմինները.

- ա. Անդամական Ընդհանուր Ժողով.
- բ. Վարչական Ժողով
- գ. Հիմնադիրներու Մարմին:

Ը. Յօդուած. Վարչութեան առաջարկին վրայ՝ Հիմնադիրներու Մարմինը կ'որոշէ. Պատուակալ Անդամները, որոնք Միութեան նուիրած կ'ըլլան կարեւոր գումար մը, եւ կամ որոնք համբաւաւոր գրագէտներ ու արուեստագէտներ են: Ծրագիր-Վանոնագրի Ը.րդ Յօդուածը կը ներկայացնէ Թէքէեան Մշակութային Միութեան Վարչական Մարմինները եւ անոնց համար կը գծէ գործունէութեան շատ յստակ սահմաններ:

Թ. Յօդուած. Միութեան Գերագոյն Ժողովը Անդամական Ընդհանուր Ժողովն է որ կը գումարուի երեք ամիսը անգամ մը, Հիմնադիրներու Մարմնէն ներկայացուցիչի մը մասնակցութեամբ: Ան երկանուն ցանկի վրայէն կ'ընտրէ Վարչութեան անդամները եւ կը գծէ Վարչութեան աշխատանքի ուղին:

Ռամկավար Ազատական Կուսակցության 96-րդ ամեակի հանդիսություն

Յունաստանի Ռամկավար Ազատական
կուսակցությունը սիրով կը հրաիրե Աթենահայ
հասարակությունը՝

**Կիրակի Նոյեմբեր 12-ին,
երեկոյեան ժամը 7.30-ին,**

INTERCONTINENTAL պանդոկին մեջ,
ուր կը տօնախմբե՝ կուսակցության
հիմնադրման 96-րդ ամեակը:

Հանդիսությունը իր ներկայությամբ կը պատուէ եւ
Յունարէն լեզուով որպէս օրուան բանախօս
ելոյթ կ'ունենայ Յունաստանի նախկին
Արտաքին Գործոց Նախարարուհի եւ
Արցախ-Ազրայէջան խաղաղութիւն հաստատման
Ե.Ա.Հ.Կ. Գրասենեակի տնօրէնուհի՝

Տիկ. Տորա Պարոյեանի,
նիւթ ունենալով՝

Յունա-հայկական,
Հայաստան եւ Արցախ յարաբերութիւնները:

Ռ.Ա.Կուսակցության հիմնադրման 96-րդ ամեակին
առթիւ, London-էն յատկապէս հանդիսութեան
ձեռնարկին իր մասնակցութիւնը կը բերէ,
Ռ.Ա.Կուսակցության Գերագոյն Խորհուրդի
ատենադպիր քաղաքական գիտութիւններու
խորհրդատու՝

Տորթ. Հրաչ Գուլումճեան,

որ հայերէն լեզուով ելոյթ պիտի ունենայ եւ պիտի
արծարծէ Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւնները:

Հանդիսութեան աւարտին յարգելի ներկաները՝
կենաց բաժակները բարձրացնելով՝ պիտի կարենան
կատարել իրենց բարեմաղթութիւնները՝ հայ
ժողովուրդի Հայաստան եւ Արցախ աշխարհի
բարգաւաճման եւ յառաջդիմութեան համար:

*ՌԱԿ-եան հանդիսութիւնը
նախաձեռնող յանձնախումբ*

Ժողովուրդի փոխադրութեան համար ինքնաշարժ (բուլման) պիտի դրուի նախքին Արմէնիա ճաշարանէն երեկոյեան 6.45-ին

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το παράρτημα Ελλάδας του Αρμενικού Δημοκρατικού Φιλελεύθερου Κόμματος (Ραμγκαβάρ Αζανταγκάν Γκουσακτσουτιούν) σας προσκαλεί στην επετειακή εκδήλωση για τα 96 χρόνια από την ίδρυση του κόμματος.

Κεντρικοί ομιλητές:

Θεοδώρα (Ντόρα) Μπακογιάννη,
βουλευτής, πρώην υπουργός Πολιτισμού
και Εξωτερικών,

και

Χρατς Կուγιումτζիάν,
μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου
του Αρμενικού Δημοκρατικού Φιλελεύθερου Κόμματος

Ξενοδοχείο INTERKONTINENTAL,
Κυριακή 12 Νοεμβρίου 2017, ώρα 7.30 μ.μ.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Δωρεάν μεταφορά με πούλμαν από πρώην ΑΡΜΕΝΙΑ/Μπελογιάννη. Αναχώρηση.- 6.45 μμ.